

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Ladislava Hejtmánka a soudců JUDr. Hany Kadaňové, Ph. D. a JUDr. Naděždy Treschlové ve věci

žalobce: **X. X.**
bytem X.
zastoupen Mgr. et Bc. Michalem Hessem, advokátem
sídlem Národní 60/28, Praha 1

proti:

žalovanému: **Státní zemědělský intervenční fond**
sídlem Ve Smečkách 801/33, Praha 1

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného,

takto:

- I.** Žaloba se zamítá.
- II.** Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Předmět řízení a žaloba

Shodu s prvopisem potvrzuje X. X.

- 1 Žalobce žalobou došlou Městskému soudu v Praze dne 16. 2. 2023 brojil proti nezákonné nečinnosti žalovaného spočívající v nevrácení žalobci vratitelného přeplatku v podobě úroku z neoprávněného jednání správce daně a souvisejícího úroku z vratitelného přeplatku ve smyslu zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád (dále jen „daňový řád“).
- 2 Žalobce uvedl, že žalovaný rozhodnutím ze dne 5. 5. 2014, č.j. SZIF/2014/0145500 (dále též „rozhodnutí ze dne 5. 5. 2014“) uložil žalobci povinnost vrátit část finančních prostředků poskytnutých v rámci opatření zalesňování zemědělské půdy. Žalobce uvedenou povinnost dne 3. 11. 2014 splnil, a to včetně penále za období od 24. 9. 2014 do 3. 11. 2014. Rozhodnutím ministerstva zemědělství ze dne 16. 1. 2018, č.j. 1386/2018-MZE-14132 (dále též „rozhodnutí ze dne 16. 1. 2018“) bylo posléze rozhodnutí ze dne 5. 5. 2014 pro rozpor s právními předpisy zrušeno a řízení zastaveno. Žalovaný poté žalobci vrátil jistinu nezákonně postižené částky, nevrátil však přeplatek v podobě úroku z neoprávněného jednání správce daně a souvisejícího úroku z vratitelného přeplatku.
- 3 Žalobce žádostí ze dne 4. 10. 2022 požádal žalovaného o vrácení vratitelného přeplatku v podobě úroku z neoprávněného jednání správce daně dle ust. § 254 daňového řádu účinného ke dni 4. 11. 2014 a o vrácení úroku z vratitelného přeplatku dle ust. § 155 odst. 5 daňového řádu platného do 31. 12. 2020 a dle ust. § 253a daňového řádu platného od 1. 1. 2021. Žalovaný reagoval odpovědí ze dne 13. 10. 2022, kde odmítl žádosti vyhovět. Dne 21. 11. 2022 doručil žalobce ministerstvu zemědělství jakožto nadřízenému správnímu orgánu žalovaného podnět na ochranu proti nečinnosti ve smyslu ust. § 38 daňového řádu, ministerstvo však podnětu nevyhovělo.
- 4 Žalobce má za to, že žalovaný je v rámci tzv. dělené správy považován za orgán veřejné moci, jenž spravuje peněžitá plnění, a je tak povinen postupovat v souladu s daňovým řádem při správě těchto peněžitých plnění dle ust. § 106 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), včetně povinnosti vrácení specifikovaného vratitelného přeplatku a úroku z vratitelného přeplatku. Žalobce na podporu žaloby odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2015 č.j. 6 As 152/2014-78. Uvedl, že žalovaný měl povinnost vrátit žalobci úrok z neoprávněného jednání správce daně dle ust. § 254 daňového řádu účinného ke dni 4. 11. 2014 nejpozději do 15 dnů od vzniku nároku na vratitelný přeplatek, tj. od zrušení nezákonného rozhodnutí ze dne 5. 5. 2014 rozhodnutím ze dne 16. 1. 2018, tj. v tomto případě do 31. 1. 2018. Uplynutím této lhůty žalobci nárok nezaniká. Ust. § 160a daňového řádu stanoví lhůtu pro zánik vratitelného přeplatku v délce 6 let od konce roku, ve kterém přeplatek vznikl. Vzhledem ke skutečnosti, že povinnost žalovaného nadále trvá, lze v nečinnosti žalovaného spatřovat zásah proti žalobci.
- 5 Dále žalobce v podané žalobě uvedl, že u Obvodního soudu pro Prahu 1 bylo vedeno řízení ohledně žaloby dle zákona č. 82/1998 Sb. pod sp.zn. 13 C 20/2021 o náhradu škody způsobené žalobci nezákonným rozhodnutím ze dne 5. 5. 2014. Rozsudkem ze dne 7. 2. 2023 Obvodní soud pro Prahu 1 potvrdil existenci nezákonného rozhodnutí ze dne 5. 5. 2014, které bylo zrušeno rozhodnutím ze dne 16. 1. 2018, a přiznal žalobci právo na náhradu nákladů řízení. Úrok z neoprávněného jednání správce daně dle ust. § 254 daňového řádu účinného ke dni 4. 11. 2014 soud žalobci nepřiznal.

- 6 Žalobce poté v podané žalobě vylíčil procesní situaci, která předcházela vydání rozhodnutí ze dne 16. 1. 2018 u žalovaného a u Městského soudu v Praze jako správního soudu.
- 7 Žalobce namítl, že postup žalovaného při ukládání platebních povinností k peněžitému plnění (v podobě vrácení části dotace) je případem tzv. dělené správy ve smyslu ust. § 161 daňového řádu, kdy správu placení uloženého peněžitého plnění vykonává jiný orgán než přímo správce daně. V souladu s ust. 161 odst. 2 daňového řádu žalovaný jako orgán veřejné moci věcně příslušný ke správě placení předmětného peněžitého plnění je v tomto rozsahu považován za správce daně. Žalobce jako osoba povinná k placení tohoto peněžitého plnění má stejná práva a povinnosti jako daňový subjekt při placení daní, tj. mimo jiné i právo na zákonný úrok z neoprávněného jednání správce daně dle ust. § 254 odst. 1 daňového řádu ve znění do 31. 12. 2020. K aplikaci ust. § 254 daňového řádu ve znění do 31. 12. 2020 i na rozhodnutí orgánu v rámci tzv. dělené správy žalobce odkázal na nosný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 9. 2016 č.j. 9 Afs 128/2016-39, publikovaný ve sbírce NSS pod č. 3485/2016.
- 8 Žalobce se v dalším žalobním bodu vyjádřil k výši nároku na úrok z neoprávněného jednání správce daně. Dle žalobce se pro posouzení nároku použije hmotněprávní úprava platná v době vzniku daňového dluhu v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu, zejm. v souladu s rozsudkem ze dne 28. 2. 2017 č.j. 2 Afs 15/2017-23 a usnesením rozšířeného senátu ze dne 23. 11. 2011 č.j. 7 Afs 59/2010-143. Vzhledem ke skutečnosti, že žalobce vrátil část dotace a penále dne 3. 11. 2014, označil za den vzniku dluhu den 4. 11. 2014. S ohledem na to pro posouzení hmotněprávního nároku na úrok žalobce použil daňový řád ve znění účinném ke dni 4. 11. 2014 v souladu s výše uvedenou ustálenou judikaturou. Výši úroku žalobce určil dle repo sazby stanovené Českou národní bankou, zvýšené o 14 procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí, a to ode dne její úhrady. Lhůtu pro splnění povinnosti žalovaného žalobce určil dle běhu patnáctidenní lhůty ode dne účinnosti rozhodnutí ze dne 16. 1. 2018, tj. do 31. 1. 2018. Následně žalobce v žalobě vyčíslil úrok z neoprávněného jednání správce daně ke dni skutečného vrácení jistiny. Žalobce zmínil, že žalovaný svou povinnost vrátit část dotace a penále splnil až na základě předžalobní výzvy, jistinu vrátil s prodlením 15 dnů a penále vrátil s prodlením 36 dnů.
- 9 Žalobce připomněl, že do 30. 6. 2017 byly nároky v rámci tzv. dělené správy řešeny přímou aplikací ust. § 254 odst. 1 daňového řádu, novelou daňového řádu č. 170/2017 Sb. byla přímá aplikace uvedeného ustanovení na úrok z peněžitého plnění na případy dělené správy vyloučena. V případě žalobce má být postupováno podle právní úpravy před novelou, neboť žalobce zaplatil předmětné peněžité plnění na základě nezákonného rozhodnutí již dne 3. 11. 2014, jednalo se tedy o peněžité plnění splatné (případně zaplacené) nejpozději 30. 6. 2017, jak lze dovodit i z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 2. 2021 č.j. 62 Af 24/2019-249.
- 10 V dalším žalobním bodu se žalobce vyjádřil k nároku na úrok z vratitelného přeplatku. Dle žalobce se pro posouzení nároku použije ust. § 155 odst. 5 daňového řádu ve znění platném do 31. 12. 2020, neboť k prodlení správce daně došlo od 1. 2. 2018. Úrok z vratitelného přeplatku odpovídá ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou, zvýšené o 14 procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí.

V posuzovaném případě se jedná o období od 1. 2. 2018 do 31. 12. 2020. Žalobce vyčíslil výši úroku z vratitelného přeplatku.

- 11 V posledním žalobním bodu se žalobce vyjádřil k argumentaci žalovaného uvedené v odpovědi žalovaného na žádost o vrácení přeplatku a úroku z přeplatku ze dne 13. 10. 2022. Namítl, že neobsahují-li zvláštní právní předpisy příslušnou právní úpravu, subsidiárně se postupuje dle obecných právních předpisů, v tomto případě dle správního řádu a daňového řádu. Rozsah aplikace správního řádu a daňového řádu je určen zejména tím, zda zvláštní právní předpisy obsahují dostatečně komplexní úpravu či nikoliv. Zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o SZIF“) v ust. § 11a upravuje, že vrácení dotace a zaplacení penále vymáhá žalovaný. Při rozhodování o vrácení dotace a o povinnosti zaplatit penále má žalovaný postavení orgánu veřejné správy, zákon o rozpočtových pravidlech se nepoužije. Tento speciální právní předpis a přímo použitelné evropské předpisy obsahují obecnou úpravu postupu při vymáhání vrácení dotace, avšak neobsahují jakoukoliv úpravu týkající se neoprávněného vymáhání vrácení dotace a s tím souvisejících kompenzací v podobě úroků. Zákon o SZIF nevylučuje v případě vymáhání dotace použití správního nebo daňového řádu. Proto je žalovaný povinen v případě absence zvláštní právní úpravy postupovat dle obecné právní úpravy, v tomto případě dle § 106 odst. 3 správního řádu a s tím souvisejícími ustanoveními daňového řádu. Žalovaný jako orgán veřejné správy není obecným správcem daně, ale v rámci dělené správy je povinen při vymáhání vrácení dotace (tj. ukládání platební povinnosti k peněžitému plnění určenému do veřejného rozpočtu) postupovat dle příslušných ustanovení daňového řádu, včetně ust. § 254 daňového řádu. S ohledem na subsidiární použití ust. § 106 odst. 3 správního řádu (dle něž se pro exekuci, vybírání a evidenci peněžitých plnění uplatní postup pro správu daní) se přiměřeně postupuje dle daňového řádu, v němž je upraveno, jaká rozhodnutí orgánů veřejné správy, i když nejsou správci daně, se považují za rozhodnutí o stanovení daně a aplikuje se na ně ust. § 254 daňového řádu.
- 12 Žalovaný rozporoval, že okamžikem vrácení finančních prostředků na základě nezákonného rozhodnutí ze dne 5. 5. 2014 vznikl dne 3. 11. 2014 dluh státu vůči žalobci. Žalobce však má za to, že dluh vznikl právě k tomuto datu, neboť rozhodnutí ze dne 5. 5. 2014 bylo pro nezákonnost zrušeno, tudíž žalovanému vznikla povinnost vrátit žalobci neoprávněně vrácenou část dotace včetně penále, která byla žalobcem vrácena dne 3. 11. 2014.
- 13 Žalobce na podporu právního názoru, že žalovaný měl povinnost při vymáhání vrácení dotace postupovat přiměřeně dle správního a daňového řádu, závěrem uvedl některá stanoviska Veřejného ochránce práv, a to sp.zn. 478/2020/VOP, sp.zn. 6044/2018/VOP, sp.zn. 3816/2017/VOP a sp.zn. 5221/2014/VOP, shrnul, že z nich vyplývá, že i správní orgány jako stavební úřady, správní úřady nebo dokonce zdravotní pojišťovny jsou povinny při správě placení peněžitých plnění do veřejného rozpočtu postupovat dle daňového řádu v rámci dělené správy.
- 14 Žalobce navrhl, aby soud uložil žalovanému povinnost vrátit žalobci
 - a) vratitelný přeplatek v podobě úroku z neoprávněného jednání správce daně dle ust. § 254 daňového řádu ve znění platném k 4. 11. 2014, který odpovídá ročně výši repo sazby

Shodu s prvopisem potvrzuje X. X.

stanovené Českou národní bankou, zvýšené o 14 procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí, z částky 448.429,86 Kč od 3. 11. 2014 do 15. 2. 2018, tj. částku 207.214 Kč, a z částky 18.385,63 Kč od 3. 11. 2014 do 8. 3. 2018, tj. částku 8.650 Kč,

- b) úrok z vratitelného přeplatku dle ust. § 155 odst. 5 daňového řádu ve znění platném do 31. 12. 2020, který odpovídá ročně výši repo sazby stanovené ČNB, zvýšené o 14 procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí, z částky 448.429,86 Kč od 1. 2. 2018 do 15. 2. 2018, tj. částku 2.495 Kč; úrok z vratitelného přeplatku dle ust. § 155 odst. 5 daňového řádu ve znění platném do 31. 12. 2020, který odpovídá ročně výši repo sazby stanovené ČNB, zvýšené o 14 procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí, z částky 18.385,63 Kč od 1. 2. 2018 do 8. 3. 2018, tj. částku 256 Kč; úrok z vratitelného přeplatku dle ust. § 155 odst. 5 daňového řádu ve znění platném do 31. 12. 2020, který odpovídá ročně výši repo sazby stanovené ČNB, zvýšené o 14 procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí, z částky 215.864 Kč odpovídající úroku z neoprávněného jednání správce daně od 1. 2. 2018 do 31. 12. 2020, tj. částku 95.739 Kč; a úrok z vratitelného přeplatku dle §253a daňového řádu ve znění platném od 1. 1. 2021 ve výši odpovídající výši zákonného úroku z prodlení z částky 215.864 Kč odpovídající úroku z neoprávněného jednání správce daně od 1. 1. 2021 do zaplacení.

Vyjádření žalovaného k žalobě

- 15 Žalovaný v písemném vyjádření k žalobě zrekapituloval průběh správního řízení, přičemž nesouhlasil s tím, že by jím zvolený postup byl nezákonným zásahem. Žalovaný popsal, z jakých právních důvodů bylo žalobci rozhodnutím ze dne 5. 5. 2014 uloženo vrátit část dotace, poznamenal, že skutečnost, že žalobce porušil podmínky dle nařízení vlády č. 239/2007 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotací na zalesňování zemědělské půdy (dále jen „nařízení vlády č. 239/2007 Sb.“) nebyla nikdy vyvrácena ani přesvědčivě zpochybněna.
- 16 Blíže k tomu uvedl, že rozhodnutí ze dne 5. 5. 2014 bylo potvrzeno druhostupňovým rozhodnutím ministerstva zemědělství ze dne 24. 9. 2014, které bylo zrušeno rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 29. 8. 2017 pod sp.zn. 8 A 188/2014 s ohledem na právní názor městského soudu, že správní řízení bylo zahájeno po uplynutí prekluzivní lhůty, a z toho důvodu byl žalovaný nucen vydat rozhodnutí ze dne 16. 1. 2018. Rozsudek Městského soudu v Praze však byl ke kasační stížnosti žalovaného zrušen Nejvyšším správním soudem a následoval „justiční pingpong“, který skončil až dne 21. 4. 2020 rozsudkem Nejvyššího správního soudu pod sp.zn. 9 Afs 49/2019, který nakonec zrušil druhostupňové rozhodnutí ministerstva zemědělství ze dne 24. 9. 2014, avšak nikoli pro nezákonnost (neboť NSS rozhodl, že žalovaný požadoval vrácení dotace oprávněně a včas, tedy nikoli po uplynutí prekluzivní lhůty), ale z důvodu, že odvolání žalobce proti rozhodnutí ze dne 5. 5. 2014 se vzhledem k vniklé procesní situaci, která fakticky nastala nikoli vinou žalovaného, stalo bezpředmětným. Nezákonnost rozhodnutí ze dne 5. 5. 2014 pak dle žalovaného nevyplývá ani z rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 sp.zn. 13 C 20/2021, neboť soud v něm toliko uvádí, že je splněna podmínka existence nezákonného rozhodnutí jako základní podmínky odpovědnosti státu za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím, když rozhodnutí ze dne 5. 5. 2014 bylo zrušeno rozhodnutím ze dne 16. 1. 2018, přičemž posledně uvedené rozhodnutí ze dne 16. 1. 2018 již nebylo jak „odklidit“, protože rozhodování v rámci soudního řízení správního trvalo delší dobu. Žalovaný shrnul, že žalobci odejmutá část dotace zůstala jen následkem pochybení

rozhodujících orgánů, nikoliv z důvodu, že by měl na finanční prostředky nárok. Žalovaný se domnívá, že za situace, kdy požadoval po žalobci vrácení dotace oprávněně, a nemohl nijak ovlivnit následný průběh správního řízení, během něhož bylo rozhodnutí ze dne 5. 5. 2014 zrušeno odvolacím orgánem, by mu ve vztahu k žalobci neměla být soudem uložena žádná platební povinnost.

17 K požadavku žalobce na vrácení úroku z vratitelného přeplatku dle § 254 odst. 1 daňového řádu žalovaný uvedl, předmětné finanční prostředky byly žalobci poskytnuty na základě nařízení Rady (ES) č. 1290/2005 o financování Společné zemědělské politiky, ve znění pozdějších předpisů, na základě nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV), ve znění pozdějších předpisů a dalších prováděcích nařízení, a tedy nejde o soukromoprávní vztah. Žalobce tudíž nemá nárok na vyplacení úroku dle ust. § 254 odst. 1 daňového řádu, a to ani analogicky. Dle žalovaného se při zpětném získávání neoprávněných plateb vždy postupuje podle speciální zákonné úpravy v zákoně o SZIF, tj. podle ust. § 11a zákona o SZIF, a podle přímo použitelných evropských předpisů. Žalovaný není správcem daně (tzn. správním orgánem, jemuž byla ve smyslu § 10 odst. 1 daňového řádu zákonem nebo na základě zákona svěřena působnost v oblasti správy daní), a tudíž po něm nelze požadovat úrok z neoprávněného jednání správce daně dle ust. § 254 daňového řádu. Žalovaný odmítl, že rozhodnutí o povinnosti vrátit neoprávněně poskytnutou dotaci lze považovat za rozhodnutí o stanovení daně dle ust. § 254 daňového řádu. Rozhodnutí ze dne 5. 5. 2014 bylo vydáno podle § 11a zákona o SZIF, podle nařízení vlády č. 239/2007 Sb. a podle nařízení Komise (ES) č. 1122/2009, popř. nařízení Komise (EU) č. 65/2011, přičemž žalovaný v souladu s ust. § 85 odst. 2 písm. a) správního řádu vyloučil odkladný účinek podaného odvolání proti výroku rozhodnutí ze dne 5. 5. 2014 důvodu veřejného zájmu spočívajícího v ochraně finančních zájmů Evropské unie. Rozhodnutí ze dne 5. 5. 2014 bylo dále vydáno v souladu s čl. 54 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013.

18 Žalovaný navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Další podání žalobce

19 V replice došlé Městskému soudu v Praze dne 4. 5. 2023 žalobce setrval na svých žalobních argumentech. Namítl, že žalovaný se hájí skutečnostmi, které nejsou pro daný případ relevantní, zejména pokud jde o rozbor procesního postupu v daném řízení o vrácení dotace včetně soudního přezkumu, a že žalovaný údajně následný průběh správního řízení nemohl nijak ovlivnit. Z hlediska uplatněného nároku žalobce je rozhodné to, že rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 5. 2014 bylo pro rozpor s právní normou jako nezákonné zrušeno rozhodnutím dne 16. 1. 2018, v důsledku čehož žalovanému vznikla povinnost neoprávněně vybranou částku v podobě vrácené části dotace vrátit spolu s příslušným úrokem z neoprávněného jednání správce daně dle daňového řádu. Rozhodnutí ze dne 16. 1. 2018 je pravomocné, nebylo zrušeno ani změněno jakýmkoliv právními prostředky a je závazné bez ohledu na jakýkoliv případný právní názor zpochybňující jeho správnost.

20 Následně žalobce v replice zopakoval svoji argumentaci k aplikaci daňového řádu na daný případ. Zdůraznil zejména, že žalovaný sice postupuje podle speciální úpravy, která se na něj vztahuje, nicméně pokud zvláštní právní předpisy neobsahují příslušnou právní úpravu,

subsidiárně se postupuje dle obecných právních předpisů, v tomto případě dle správního řádu a daňového řádu. Zákon o SZIF v ust. § 11a upravuje, že vrácení dotace a zaplacení penále vymáhá žalovaný. Při rozhodování o vrácení dotace a o povinnosti zaplatit penále má žalovaný dle ust. § 11a odst. 9 postavení orgánu veřejné správy, zákon o rozpočtových pravidlech se nepoužije. Tento speciální právní předpis a přímo použitelné evropské předpisy obsahují obecnou úpravu postupu při vymáhání vrácení dotace, avšak neobsahují úpravu týkající se neoprávněného vymáhání vrácení dotace a s tím souvisejících kompenzací v podobě úroků. Zákon o SZIF nevylučuje v případě vymáhání dotace použití správního nebo daňového řádu. Proto je žalovaný povinen postupovat v případě absence zvláštní právní úpravy dle obecné právní úpravy, v tomto případě dle § 106 odst. 3 správního řádu, tj. dle příslušných ustanovení daňového řádu.

Posouzení žaloby Městským soudem v Praze

- 21 Soud v rozsahu uplatněných žalobních námitek hodnotil, zda je postup žalovaného, který odmítá žalobci vyplatit úrok z neoprávněného jednání správce daně dle ust. § 254 daňového řádu účinného ke dni 4. 11. 2014 a úrok z vratitelného přeplatku dle ust. § 155 odst. 5 daňového řádu platného do 31. 12. 2020 a dle ust. § 253a daňového řádu platného od 1. 1. 2021, je postupem, kterým bylo vůči žalobci nezákonně zasaženo do jeho práv. Vycházel přitom ze skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí (ust. § 87 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů – dále jen „s. ř. s.“).
- 22 O žalobě městský soud rozhodl se souhlasem účastníků řízení bez jednání (ust. § 51 odst. 1 s. ř. s.). Jednání nebylo třeba nařizovat ani za účelem dokazování, jelikož soud nepokládal za potřebné provádět důkazy na rámec toho, co plyne ze správního spisu. Soud z důvodu nadbytečnosti neprovedl důkaz listinami navrženými žalobcem, a to výpisem z bankovního účtu žalobce ke dni 3. 11. 2014, potvrzením banky o přijetí platby dne 15. 2. 2018 a potvrzením banky o přijetí platby dne 8. 3. 2018, neboť skutečnosti, které žalobce těmito listinami navrhuje prokázat, není třeba důkazně ověřit, nadto ani nejsou mezi účastníky řízení sporné. Pro úplnost pak městský soud uvádí, že žalobce v žalobě navrhl i provedení jiných než v tomto odstavci zmíněných listinných důkazů, nicméně městský soud ověřil, že předmětné listiny navržené žalobcem k důkazům jsou součástí správního spisu, tudíž nejsou předmětem dokazování při jednání před soudem.
- 23 Městský soud v Praze dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
- 24 Městský soud v Praze vycházel při posouzení důvodnosti podané žaloby z pojmového vymezení nezákonného zásahu obsaženého v ust. § 82 s. ř. s., podle kterého každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.
- 25 Pro věcné posouzení žaloby je nezbytné vyložit příslušné právní normy, především ustanovení zákona o SZIF a daňového řádu.

Shodu s prvopisem potvrzuje X. X.

- 26 Podle ust. § 11a odst. 1 zákona o SZIF v případě neoprávněné platby dotace kryté zcela nebo zčásti prostředky z rozpočtu Evropské unie postupuje Fond podle přímo použitelného předpisu Evropské unie a podle tohoto zákona. Řízení o vrácení dotace Fond zahájí nejpozději do 10 let ode dne jejího vyplacení.
- 27 Podle ust. § 11a odst. 2 zákona o SZIF v případě neoprávněné platby dotace poskytnuté výhradně z národních zdrojů postupuje Fond podle tohoto zákona. Řízení o vrácení dotace Fond zahájí nejpozději do 10 let ode dne jejího vyplacení.
- 28 Podle ust. § 11a odst. 4 zákona o SZIF v případě, kdy příjemce dotace nedodrží lhůtu stanovenou pro její vrácení, je povinen zaplatit Fondu penále ve výši 1 ‰ denně z částky dotace, kterou je povinen vrátit, nejvýše do výše této částky. Fond zahájí řízení o povinnosti podle věty předchozí do 4 let ode dne vrácení neoprávněné platby dotace nebo jejího započtení podle odstavce 10, nejpozději však do 4 let ode dne, kdy penále dosáhlo částky dotace, kterou je příjemce povinen vrátit. V případě uzavření dohody o splátkách Fond sjedná s příjemcem dotace úrok z prodlení a další podmínky podle zvláštního právního předpisu; po dobu účinnosti dohody o splátkách se příjemci dotace neúčtuje penále.
- 29 Podle ust. § 11a odst. 7 zákona o SZIF řízení o vrácení dotace podle odstavců 1 a 2 a řízení o povinnosti zaplatit penále podle odstavce 4 se ukončí rozhodnutím vydaným Fondem; vrácení dotace a zaplacení penále vymáhá Fond.
- 30 Podle ust. § 11a odst. 9 zákona o SZIF při rozhodování o vrácení dotace a o povinnosti zaplatit penále podle odstavců 1 až 7 má Fond postavení orgánu veřejné správy; zákon o rozpočtových pravidlech se nepoužije.
- 31 Podle ust. § 161 odst. 1 daňového řádu k dělení správě dochází, je-li rozhodnutím orgánu veřejné moci, který není správcem daně, vydaným při výkonu veřejné moci uložena platební povinnost k peněžitému plnění určenému do veřejného rozpočtu a postupuje-li se při jeho placení podle tohoto zákona nebo podle jeho jednotlivých ustanovení. To platí i tehdy, pokud vznikla platební povinnost k peněžitému plnění určenému do veřejného rozpočtu přímo ze zákona bez vydání rozhodnutí.
- 32 Podle ust. § 161 odst. 2 daňového řádu orgán veřejné moci věcně příslušný ke správě placení peněžitého plnění podle odstavce 1 je v tomto rozsahu správcem daně. Osoba povinná k placení tohoto peněžitého plnění má stejná práva a povinnosti jako daňový subjekt při placení daní.
- 33 Podle ust. § 106 odst. 3 správního řádu pro exekuci, vybírání a evidenci peněžitých plnění se uplatní postup pro správu daní.
- 34 Podle ust. § 254 daňového řádu účinného ke dni 4. 11. 2014
(1) dojde-li ke zrušení, změně nebo prohlášení nicotnosti rozhodnutí o stanovení daně z důvodu nezákonnosti nebo z důvodu nesprávného úředního postupu správce daně, náleží daňovému subjektu úrok z částky, která byla daňovým subjektem uhrazena na základě tohoto rozhodnutí nebo v souvislosti s tímto rozhodnutím, který odpovídá ročně výši

repo sazby stanovené Českou národní bankou, zvýšené o 14 procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí, a to ode dne následujícího po dni splatnosti nesprávně stanovené daně, nebo došlo-li k úhradě nesprávně stanovené daně později, ode dne její úhrady;

(2) v případě, že bylo na daňovém subjektu vymáháno neoprávněně, náleží mu za dobu neoprávněně vedeného exekučního řízení úrok podle odstavce 1 ve dvojnásobné výši; nárok na tento úrok nevzniká, pokud je neoprávněnost exekuce způsobena pozdějším vyslovením neúčinnosti doručení rozhodnutí nebo navrácením lhůty v předešlý stav;

(3) úrok přiznaný podle tohoto ustanovení správce daně předejde na osobní daňový účet do 15 dnů ode dne účinnosti rozhodnutí, kterým bylo rozhodnutí o stanovení daně zrušeno, změněno nebo prohlášeno za nicotné, anebo ode dne prohlášení neoprávněného vymáhání;

(4) vznikne-li v důsledku zrušení, změny nebo prohlášení nicotnosti rozhodnutí o stanovení daně, jakož i v důsledku neoprávněného vymáhání, vratitelný přeplatek, vrátí jej správce daně bez žádosti ve lhůtě podle odstavce 3;

(5) proti postupu správce daně podle odstavců 1 až 4 je daňový subjekt oprávněn uplatnit námitku podle § 159; proti rozhodnutí o této námitce se lze odvolat;

(6) úrok přiznaný podle tohoto ustanovení se započítává na přiznanou náhradu škody způsobenou daňovému subjektu nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem správce daně.

35 Podle ust. § 155 odst. 5 daňového řádu účinného do 31. 12. 2020 je-li poukazován správcem daně vratitelný přeplatek na žádost po lhůtě stanovené v odstavci 3 nebo po lhůtě stanovené zákonem pro vrácení vratitelného přeplatku, který se vrací bez žádosti, náleží daňovému subjektu úrok z vratitelného přeplatku, který odpovídá ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou, zvýšené o 14 procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí. Tento úrok daňovému subjektu náleží ode dne následujícího po dni, ve kterém uplynula stanovená lhůta pro vrácení vratitelného přeplatku, do dne jeho poukázání daňovému subjektu. Úrok se nepřiznává, nepřesahuje-li 100 Kč. O výši úroku rozhodne správce daně bezodkladně po vrácení tohoto přeplatku; § 254 odst. 3 a 6 se použije obdobně.

36 Podle ust. § 253a daňového řádu účinného od 1. 1. 2021

(1) základem pro výpočet úroku z vratitelného přeplatku je vratitelný přeplatek, který nebyl v souladu se zákonem vrácen, použit nebo převeden;

(2) úrok z vratitelného přeplatku vzniká ode dne následujícího po dni, ve kterém uplynula lhůta pro vrácení vratitelného přeplatku, do dne jeho vrácení, použití nebo převedení;

(3) úrok z vratitelného přeplatku nevzniká a) po dobu, kdy vzniká úrok z daňového odpočtu, b) v případě pozdního vrácení úroku hrazeného správcem daně;

(4) výše úroku z vratitelného přeplatku odpovídá výši úroku z prodlení.

37 Z ust. § 11a zákona o SZIF vyplývá, že žalovaný je povinen získat neoprávněně vyplacené finanční prostředky vlastními postupy zpětného získávání, a to včetně penále. Podle přesvědčení Městského soudu v Praze lze z této skutečnosti dovodit, že ust. § 11a zákona o SZIF je svou povahou ustanovením speciálním, které předpokládá zvláštní postup a jiný postup, tj. ani postup dle daňového řádu, tedy neumožňuje. Speciální povaha § 11a zákona

o SZIF k úpravě zakotvené v daňovém řádu je dle názoru soudu zřejmá i bez toho, aby muselo být daňového řádu v zákoně o SZIF výslovně vyloučeno.

- 38 Pokud tedy došlo k vyplacení dotace a následně postupem podle ust. § 11a zákona o SZIF k řízení o vrácení dotace, uplatní se tato výlučná právní úprava také na postup týkající se neoprávněného vymáhání vrácení dotace.
- 39 Městský soud se ztotožňuje s právním názorem žalovaného, že žalovaný nemá postavení správce daně (tzn. není správním orgánem, jemuž byla ve smyslu § 10 odst. 1 daňového řádu zákonem nebo na základě zákona svěřena působnost v oblasti správy daní), a tudíž po něm nelze požadovat úrok z neoprávněného jednání správce daně dle ust. § 254 daňového řádu.
- 40 Městský soud naopak nepřisvědčuje žalobci v jeho právním názoru, dle něž žalovaný je v rámci tzv. dělené správy ve smyslu ust. § 161 daňového řádu povinen postupovat v souladu s daňovým řádem při správě peněžitých plnění, včetně povinnosti vrácení specifikovaného vratitelného přeplatku a úroku z vratitelného přeplatku.
- 41 O tzv. dělenou správu se jedná v případě, kdy se pro správu placení (vybírání, vymáhání, evidence a s tím související úkony) určitého peněžitého plnění, které je ukládáno (eventuálně vzniká ze zákona) podle jiného nežli daňového zákona (tj. při jeho uložení se neuplatní subsidiárně daňový řád), použijí ustanovení daňového řádu související s problematikou placení daní. Fakticky se jedná o situace, kdy orgán veřejné moci uloží peněžitou povinnost na základě speciálního zákona a v procesním režimu správního řádu, avšak v oblasti placení, evidence, zajištění či vymáhání se pohybuje v režimu daňového řádu. Podmínkou aplikace režimu dělené správy je, aby příslušná právní úprava, která upravuje ukládání určitého peněžitého plnění, obsahovala ustanovení, kterými na použití daňového řádu odkazuje. Takovým ustanovením je sice obecně zejména ust. § 106 odst. 3 správního řádu, jak namítá žalobce. V posuzovaném případě však podle přesvědčení soudu nelze ust. § 106 odst. 3 správního řádu aplikovat, neboť zákon o SZIF obsahuje vlastní právní úpravu v ust. § 11a. K aplikaci ust. § 254, resp. 253a daňového řádu tedy v daném případě nelze přistoupit a žalovaný nepochybil, pokud nevyhověl žalobcově žádosti postupovat dle § 254 a 253a daňového řádu a vrátit žalobci vratitelný přeplatek v podobě úroku z neoprávněného jednání správce daně dle ust. § 254 daňového řádu (v rozhodném znění) a vrátit úrok z vratitelného přeplatku dle ust. § 155 odst. 5 a dle ust. § 253a daňového řádu (v rozhodném znění).
- 42 Městský soud nemůže přisvědčit žalobci, že na danou věc lze vztáhnout závěry judikatury Nejvyššího správního soudu, především rozsudků ze dne 27. 5. 2015 č.j. 6 As 152/2014-78 a ze dne 15. 9. 2016 č.j. 9 Afs 128/2016-39. Uvedené rozsudky totiž cílí na odlišnou právní situaci, neboť se netýkají postupu dle zákona o SZIF. Nelze z nich tudíž dovodit, že by žalobci v souvislosti s nezákonným odebráním poskytnuté dotace náležel úrok z neoprávněného jednání správce daně dle § 254 daňového řádu a úrok z vratitelného přeplatku dle ust. § 155 odst. 5 a dle ust. § 253a daňového řádu.
- 43 Ani stanoviska Veřejného ochránce práv, na než žalobce na podporu své argumentace odkazoval (zejm. sp.zn. 478/2020/VOP, sp.zn. 6044/2018/VOP, sp.zn. 3816/2017/VOP a sp.zn. 5221/2014/VOP), nejsou způsobilé přesvědčit soud o tom, že žalobci svědčí právo

na nárokový úrok z neoprávněného jednání správce daně dle § 254 daňového řádu a úrok z vratitelného přeplatku dle ust. § 155 odst. 5 a dle ust. § 253a daňového řádu. Stanoviska Veřejného ochránce práv se, podobně jako výše zmíněná judikatura, netýkají zákona o SZIF a nijak tedy neobjasňují spornou otázku v posuzované věci.

- 44 Městský soud v Praze závěrem uvádí, že se neztotožňuje s názorem žalovaného na relevanci důvodů, pro něž bylo rozhodnutí ze dne 5. 5. 2014 zrušeno; nicméně tato úvaha žalovaného je bezpředmětná a nemá vliv na zákonnost postupu žalovaného za situace, kdy žalobci nesvědčí nárok na úrok z neoprávněného jednání správce daně a na úrok z vratitelného přeplatku. Obecně lze k tomu uvést, že z hlediska posouzení nároku úrok z neoprávněného jednání správce daně a na úrok z vratitelného přeplatku není rozhodné, zda bylo předmětné rozhodnutí ve skutečnosti věcně správné a zda správní orgán mohl následný postup, při němž bylo zrušeno, ovlivnit. Rozhodné je pouze to, že rozhodnutí bylo jako nezákonné zrušeno pro rozpor s právní normou, v důsledku čehož vznikla správnímu orgánu povinnost vrátit příslušné finanční prostředky. Pozdější právní hodnocení zrušujícího rozhodnutí zpochybňující jeho správnost nemá žádný vliv na právní moc uvedeného rozhodnutí. Domnívá-li se tedy žalovaný, že pokud požadoval po žalobci vrácení dotace oprávněně a nemohl ovlivnit následné zrušení svého rozhodnutí, je tato právní skutečnost bez dalšího důvodem pro vyloučení jakékoli platební povinnosti vůči žalobci, nelze jeho názoru přitakat. V posuzované věci se nicméně o takový případ nejednalo, neboť, jak bylo objasněno výše, na věc se uplatní výlučná právní úprava ve smyslu zákona o SZIF.

Závěr a náklady řízení

- 45 Na základě shora uvedených důvodů dospěl soud k závěru, že žalobcem namítané jednání žalovaného spočívající v nevrácení žalobci vratitelného přeplatku v podobě úroku z neoprávněného jednání správce daně a souvisejícího úroku z vratitelného přeplatku ve smyslu daňového řádu nelze kvalifikovat jako nezákonný zásah žalovaného, kterým byl žalobce přímo zkrácen na svých právech. Proto soud žalobu podle ust. § 87 odst. 3 s. ř. s. zamítl jako nedůvodnou.
- 46 Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ust. § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, soud mu proto nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný byl ve věci úspěšný, avšak žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti mu v řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Shodu s prvopisem potvrzuje X. X.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 20. října 2023

JUDr. Ladislav Hejtmánek v. r.

předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje X. X.